

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29Csp/33/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 81202027
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2020:81202027.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobkyne: J. R., Q.. XX.XX.XXXX, U. J. XXX/X, XXX XX D., pr. zast.: JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom Sovietskych hrdinov 66, 089 01 Svidník, IČO: 3195448, proti žalovanému: Všeobecná úverová banka, a.s., so sídlom Mlynské Nivy 1, 829 90 Bratislava, IČO: 31320155, pr.zast.: TOMÁŠ, KUŠNÍR, s.r.o., so sídlom Pajštúnska 5, 851 02 Bratislava, IČO: 36613843, o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky a primerané finančné zadostučinenie vo výške 603,53 EUR, takto

rozhodol:

I. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o poskytnutí flexipôžičky č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX a to v článku I. v časti 7. Poplatky platné ku dňu uzavretia tejto zmluvy, v znení:

„Poplatok za každú ďalšiu upomienku: 40 EUR splatný ku dňu odoslania upomienky“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

II. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v Zmluve o poskytnutí flexipôžičky, č. XXXXXXXXXXXXXXXX, zo dňa XX.X.XXXX, a to v článku II. bod 2. v znení:

„Dlžník potvrdzuje, že bol oboznámený so Všeobecnými obchodnými podmienkami VÚB, a.s., na poskytovanie spotrebných úverov fyzickým osobám - občanom, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy, s obsahom ktorých súhlasí a ktoré súčasne prevzal spolu s úverovou zmluvou.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

III. U r č u j e, že zmluvná podmienka uvedená v zmluve o poskytnutí flexipôžičky č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa XX.X.XXXX a to v článku II. bod 5. v znení:

„Dlžník podpisom tejto zmluvy súhlasí s návrhom banky, aby prípadné spory vzniknuté z tohto obchodu boli rozhodnuté prednostne mimosúdnym riešením sporov v rozhodcovskom konaní prostredníctvom Stáleho rozhodcovského súdu zriadeným v zmysle zák.č. 492/2009 Z.z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.“ je neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

IV. V prevyšujúcej časti žalobu o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok z a m i e t a.

V. Vo vzťahu k výrokom I. - IV. p r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 50 %.

VI. Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 100 EUR v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

VII. V prevyšujúcej časti žalobu o primerané finančné zadostučinenie z a m i e t a.

VIII. Vo vzťahu k výroku VI. a VII. p r i z n á v a žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobkyňa žalobou doručenu súdu dňa 12.02.2020 sa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvných podmienok uvedených v zmluve o poskytnutí Flexipôžičky č. XXXXXXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX a to v článku I. v časti 7; v článku II. bod 2 a bod 5, ako aj zaplata prireranáho finančného zadost'učinenia vo výške 603,53 EUR.

2. V odôvodnení žaloby uviedla, že uzatvorila so žalovaným zmluvu o poskytnutí Flexipôžičky, na základe ktorej jej bol poskytnutý úver vo výške 2.000 EUR, ktorý mala splatiť v 48 mesačných splátkach vo výške 54,24 EUR s uvedením úroku vo výške 13,90 %, RPMN vo výške 15,72 % a celkových nákladov vo výške 643,32 EUR.

3. Predmetná zmluva obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku a to: poplatok za prvú upomienku vo výške 10 EUR a za ďalšiu upomienku vo výške 40 EUR. V zmysle tohto ustanovenia sa mala zaviazat' na úhradu poplatkov za upomienky. Je neprijateľné, aby spotrebiteľ znášal akékoľvek výdavky žalovaného, ktoré mu môžu vzniknúť vymáhaním pohľadávky a ktoré si on sám určil pevnou sumou vopred. Výšku poplatkov za upomienky žalovaný žiadnym spôsobom neodôvodnil a ich požadovanie odporuje dobrým mravom.

4. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v článku II. bod 2 túto považuje za neprijateľnú a spôsobujúcu hrubú nerovnováhu v neprospech spotrebiteľa a to podľa generálnej klauzuly z dôvodu, že výslovný výpočet právnych predpisov, ktorými sa majú riadiť právne vzťahy dodávateľa a spotrebiteľa je neprirerane zužujúci a neúplný. Vo výpočte absentuje najmä výslovné uvedenie Občianskeho zákonníka, ako aj zákona na ochranu spotrebiteľov. V danom prípade existuje zanedbateľné nebezpečenstvo, že uvedená zmluvná podmienka spotrebiteľa ovplyvní pri uplatňovaní jeho práv, resp. u spotrebiteľa vyvolá dojem, že sa nemôže dovolávať súdnej ochrany, keďže platí domnienka, že si zmluvné podmienky prečítal a porozumel im, pretože prehlásil, že bol s nimi oboznámený.

5. Ďalej za neprijateľnú zmluvnú podmienku považuje rozhodcovskú doložku uvedenú v článku II. bod 5, nakoľko v spotrebiteľských úveroch je neprijateľné dojednanie, ktorým sa zmluvné strany dohodnú riešiť všetky spory vyplývajúce z úverovej zmluvy výlučne pred rozhodcovským súdom vopred vybraným dodávateľom. Súčasne takáto zmluvná podmienka vytvára materiálnu disproporciu v neprospech spotrebiteľa, keďže tento sa vopred vzdáva svojich práv a to vyjadriť nesúhlas s rozhodcovskou doložkou.

6. S poukazom na porušenie jej spotrebiteľských práv sa domáha zaplata prireranáho finančného zadost'učinenia, ktoré má mať sankčnú a odradzujúcu funkciu, aby sa dodávateľ nedopúšťal recidívy a súčasne má mať funkciu aj relutárnu. Prípustnosť tejto žaloby odvodzuje z ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. a ust. § 298 ods. 2 CSP. Prirerané finančné zadost'učinenie požaduje vo výške, v ktorej preplatila predmetný úver nad istinu úveru.

7. Žalovaný so žalobou nesúhlasil. V odôvodnení vyjadrenia uviedol, že neprijateľnými sú iba tie zmluvné dojednania, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Túto definíciu nespĺňa ani 1 zo zmluvných podmienok, ktoré žalobkyňa žiada určiť ako neprijateľné. V prípade poplatkov za upomienku ide samozrejme o sankčné poplatky, avšak klient žalovaného si je pri uzatváraní zmluvy vedomý výšky sankčných poplatkov, ktoré spĺňajú donucovaciu funkciu a psychologicky vplývajú na klienta, aby v prípade akýchkoľvek ťažkostí žalovaného vopred kontaktoval so snahou nepriaznivú situáciu riešiť v snahe predísť akýmkoľvek sankciám. Poplatok za upomienku predstavuje sankciu pre prípad neplnenia zmluvných povinností zo strany dlžníka.

8. K prehláseniu žalobkyne oboznámení sa so zmluvnou dokumentáciou uviedol, že ide o štandardné a v zmluvných vzťahov bežne sa vyskytujúce zmluvné ustanovenie, v tomto prípade riadne uvedené

v zmluve. Žalovaný nijak žalobkyni nebránil sa so zmluvnou dokumentáciou oboznámiť, táto jej bola riadne pred podpisom odovzdaná, pričom žalovaný zmluvu podpisoval v dobrej viere v záujem žalobkyne zmluvu v danom znení podpísať.

9. Ust. § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka deklaruje, že písomný právny úkon nemusí byť zachytený na jednej listine. Je bežnou praxou, že podstatné náležitosti zmluvy sú upravené v prílohách. Poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne v podobnej veci týkajúcej sa úverovej zmluvy, ktorej podstatné náležitosti boli uvedené odkazom na podmienky úveru. Súd v danej veci konštatoval platnosť zmluvy. Podobne aj Krajský súd v Prešove v konaní proti žalovanému o vydanie bezdôvodného obohatenia tvorené jednorazovými poplatkami za poskytnutie úveru a inými poplatkami.

10. K rozhodcovskej doložke uviedol, že žalovaný je povinný poskytnúť svojim klientom v zmysle Zákona o bankách možnosť alternatívneho riešenia sporov. Túto povinnosť si žalovaný splnil zakotvením rozhodcovskej doložky v samostatnom článku 8. Rozhodcovská doložka je zreteľne označená, jasná, čitateľná a zrozumiteľná a zo strany žalobkyne voči nej nezaznamenali pred podpisom zmluvy, pri podpise a ani po jej podpise žiadne výhrady.

11. Požiadavku žalobkyne na vyplatenie primeraného finančného zadosťučinenia považuje za neopodstatnenú a v plnom rozsahu nedôvodnú. Podľa názoru žalovaného je v zákone jednoznačne konštatované, že na vznik nároku na primerané finančné zadosťučinenie je potrebné úspešné uplatnenie práva. Za úspešné uplatnenie práva možno považovať výlučne spor ukončený právoplatným rozhodnutím príslušného súdu. Pred právoplatnosťou rozhodnutia súdu existuje stále možnosť podania opravného prostriedku a rovnako aj predpoklad o úplne odlišnom stanovisku. Súčasne má za to, že konaním žalovaného nebola spôsobená žalobkyni žiadna ujma a priznaním finančného zadosťučinenia by došlo k vybočeniu z medzí ochrany spotrebiteľa a k aprobovaniu konania, ktorým sa žalobkyňa snaží zneužiť svoje postavenie a ustanovenia zákona upravujúceho ochranu spotrebiteľa a získať tak pre seba neoprávnený majetkový prospech.

12. Súd na základe skutkových tvrdení žalobkyne, popri tých skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením Zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru ako aj ďalším spisovým materiálom zistil tento skutkový stav:

13. Žalobkyňa uzatvorila so žalovaným dňa XX.XX.XXXX zmluvu o poskytnutí spotrebiteľského úveru „Flexipôžička“ č. XXXXXXXXXXXXXXXX v predmete poskytnutia spotrebiteľského úveru vo výške 2.000 EUR s uvedením lehoty splatnosti 48 mesiacov, počtu splátok 48, dátumu 1. anuitnej splátky 10.04.2015, dátumu poslednej anuitnej splátky 10.03.2019, doby trvania úverovej zmluvy - do splatenia všetkých záväzkov, výšky úrokovej sadzby 13,90 %, mesačnej anuitnej splátky vrátane poisťného 54,24 EUR.

14. V bode 7 zmluvy sú uvedené jednotlivé poplatky platné podľa cenníka VÚB, a.s. okrem iného poplatok za prvú upomienku vo výške 1 EUR splatný ku dňu odoslania upomienky a poplatok za každú ďalšiu upomienku vo výške 40 EUR splatný ku dňu odoslania upomienky.

15. V článku II. bodu 2 zmluvy žalobkyňa ako dlžník potvrdila, že bola oboznámená so Všeobecnými obchodnými podmienkami VÚB, a.s. pre poskytovanie spotrebných úverov fyzickým osobám - občanom, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou úverovej zmluvy, s obsahom ktorých súhlasí a ktoré súčasne prevzala spolu s úverovou zmluvou.

16. Podľa článku II. bodu 5 zmluvy dlžník podpisom tejto zmluvy súhlasí s návrhom banky, aby prípadné spory vzniknuté z tohto obchodu boli rozhodnuté prednostne mimosúdnym riešením sporov v rozhodcovskom konaní prostredníctvom stáleho rozhodcovského súdu zriadeným v zmysle zák. č. 492/2009 Z.z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

17. Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

18. Podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

- a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,
- b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,
- c) vylučujú alebo obmedzujú zodpovednosť dodávateľa za konanie alebo opomenutie, ktorým sa spotrebiteľovi spôsobila smrť alebo ujma na zdraví,
- d) vylučujú alebo obmedzujú práva spotrebiteľa pri uplatnení zodpovednosti za vady alebo zodpovednosti za škodu,
- e) umožňujú dodávateľovi, aby spotrebiteľovi nevydal ním poskytnuté plnenie aj v prípade, ak spotrebiteľ neuzavrie s dodávateľom zmluvu alebo od nej odstúpi,
- f) umožňujú dodávateľovi odstúpiť od zmluvy bez zmluvného alebo zákonného dôvodu a spotrebiteľovi to neumožňujú,
- g) oprávňujú dodávateľa, aby bez dôvodov hodných osobitného zreteľa vypovedal zmluvu uzavretú na dobu neurčitú bez primeranej výpovednej lehoty,
- h) prikazujú spotrebiteľovi, aby splnil všetky záväzky aj vtedy, ak dodávateľ nespĺnil záväzky, ktoré vznikli,
- i) umožňujú dodávateľovi jednostranne zmeniť zmluvné podmienky bez dôvodu dohodnutého v zmluve,
- j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,
- k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,
- l) obmedzujú prístup k dôkazom alebo ukladajú spotrebiteľovi povinnosti niesť dôkazné bremeno, ktoré by podľa práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah, mala niesť iná zmluvná strana,
- m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,
- n) spôsobujú, že platnosť zmluvy uzatvorenej na dobu určitú sa po uplynutí obdobia, na ktorú bola zmluva uzavretá, predĺži, pričom spotrebiteľovi priznávajú neprimerane krátke obdobie na prejavenie súhlasu s predĺžením platnosti zmluvy,
- o) oprávňujú dodávateľa rozhodnúť o tom, že jeho plnenie je v súlade so zmluvou, alebo ktoré priznávajú právo zmluvu vykladať iba dodávateľovi,
- p) obmedzujú zodpovednosť dodávateľa, ak bola zmluva uzavretá sprostredkovateľom, alebo vyžadujú uzavretie zmluvy prostredníctvom sprostredkovateľa v osobitnej forme,
- r) umožňujú, aby bol spor medzi stranami riešený v rozhodcovskom konaní bez splnenia podmienok ustanovených osobitným zákonom,
- s) požadujú, aby spotrebiteľ poskytol zabezpečenie splnenia svojho záväzku v hodnote neprimerane vyššej, ako je výška jeho záväzku vyplývajúca zo spotrebiteľskej zmluvy v čase uzavretia dohody o zabezpečení splnenia záväzku spotrebiteľa,
- t) požadujú od spotrebiteľa plnenie za službu, ktorej poskytnutie dodávateľom v prevažnej miere nesleduje záujmy spotrebiteľa,
- u) požadujú od spotrebiteľa, aby bol neprimerane dlho viazaný zmluvou aj keď pri uzavieraní zmluvy bolo zrejmé, že predmet zmluvy možno dosiahnuť v podstatne kratšom čase,
- v) požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie,
- w) požadujú, aby spotrebiteľ poskytoval alebo poukazoval tretej osobe alebo v prospech tretej osoby akékoľvek plnenie plynúce zo spotrebiteľskej zmluvy alebo súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou, ktoré v prevažnej miere nesleduje jeho záujmy, alebo aby plnil v súvislosti s týmto plnením akékoľvek záväzky tretej osobe.

19. Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

20. Podľa § 298 CSP (1) Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

(2) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

21. Podľa názoru súdu prvej inštancie žaloby upravené v ust. § 137 písm. c/ a d/ CSP nevylučujú žalobný návrh o neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu v zmysle ust. § 298 CSP. Zo samotného znenia ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb.

22. Aj zo znenia ust. § 298 CSP vyplýva, že súd môže v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

23. Okrem iného zo samotného zák. ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľa na určení neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení účastníkov tohto konania a predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

24. Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

25. Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky a v tomto slova zmysle nie je rozhodné, či dochádza aj k uplatneniu práv na plnenie vyplývajúcich z takejto neprijateľnej podmienky, ako ani to, kedy sa spotrebiteľ domáha určenej zmluvnej podmienky za neprijateľnú.

26. Súdny dvor EÚ v rozhodnutí sp. zn. C - 473/00 potvrdil, že uplynutie času v žiadnom prípade nemôže byť skutočnosťou, ktorá by mala znížiť alebo znemožniť ochranu práv spotrebiteľa pred nekalými obchodnými podmienkami podľa čl. 3 ods. 1 Smernice rady 93/13/EHS.

27. Žalobkyňa v postavení spotrebiteľa má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z., z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora a ochranu spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany.

28. Aj z rozhodnutia NS SR pod sp. zn. 6Ndc/20/2016 z 23.1.2017 vyplýva, že právo súdu vysloviť v konkrétnom prípade neprijateľnosť zmluvnej podmienky ostalo aj po nadobudnutí účinnosti CSP zachované, ale na rozdiel od rozhodnutia vydaného v konaní podľa § 301 a nasl. CSP len s účinkami inter partes. Pokiaľ ide o predmetnú zmluvnú podmienku, obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu k dodávateľovi rozsudkom OS Prešov zo dňa 21.2.2018 pod sp. zn. 24C/182/2015 v spojení s rozsudkom KS v Prešove zo dňa 4.10.2018 pod sp. zn. 19Co/88/2018 s dátumom právoplatnosti 2.11.2018.

29. Z ust. § 9 ods. 11 zák. č. 129/2010 Z.z. vyplýva povinnosť veriteľa informovať spotrebiteľa o tom, že nedošlo k splateniu splátky zo spotrebiteľského úveru v lehote jej splatnosti písomne alebo formou

krátkej textovej správy a to najneskôr do 15 dní odo dňa splatnosti tejto splátky zo spotrebiteľského úveru. Pokiaľ veriteľ má zákonnú povinnosť upozorňovať spotrebiteľa na porušovanie jeho zmluvných povinností, potom nie je možné vo všeobecnosti náklady spojené s uvedeným úkonom považovať za neprijateľné zmluvné dojednanie, pokiaľ zodpovedá jeho vecným nákladom.

30. Žalobkyňa v žalobe uviedla, že žalovaný si mohol v prípade jej omeškania voči nej uplatniť v zmysle článku I. bodu 7 poplatok za prvú upomienku vo výške 10 EUR čo však nezodpovedá predloženému zneniu predmetného zmluvného dojednania, podľa ktorého bola výška poplatku za prvú upomienku v sume 1 EUR, preto súd žalobu v uvedenej časti zamietol. Okrem iného výšku poplatku za prvú upomienku súd I. inštancie považuje za primeranú a zodpovedajúcu vecným nákladom veriteľa v súvislosti s plnením jeho zákonnej povinnosti vyplývajúce z ust. § 9 ods. 11 zák. č. 129/2010 Z.z.

31. Pokiaľ však ide o poplatok za druhú upomienku vo výške 40 EUR súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že zmluvná podmienka, o ktorú sa opiera uvedený poplatok je neprijateľná, keďže nezodpovedá nákladom vynaloženým na tento druh úkonu a stáva sa tak v podstate sankciou za porušenie dohodnutej povinnosti spočívajúcej v riadnom splácaní splátok úveru. Toto však zmyslom poplatku za upomienku byť nemá. Okrem iného upozornenie spotrebiteľa na porušenie jeho zmluvných povinností nie je tak technicky a administratívne náročným úkonom veriteľa, ktorý by si vyžadoval zaplatenie tak vysokého poplatku. Na základe uvedeného preto súd dospel k jednoznačnému záveru, že zmluvné dojednania ohľadom poplatku za ďalšiu upomienku vo výške 40 EUR spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa ako ich predpokladá ust. § 53 Občianskeho zákonníka, a preto je uvedené zmluvné dojednanie neprijateľnou zmluvnou podmienkou.

32. Pokiaľ ide o zmluvnú podmienku uvedenú v článku 2 bodu 2 zmluvy, obdobná zmluvná podmienka už bola vyhlásená za neprijateľnú vo vzťahu k dodávateľovi a Slovenskej sporiteľni a.s. rozsudkom Okresného súdu Kežmarok pod sp. zn. 9C/2/2014 zo dňa 16.09.2015 v spojení s rozsudkom KS v Prešove zo dňa 27.04.2017 pod sp. zn. 2Co/41/2016, ako aj rozsudkom Okresného súdu Prešov pod sp. zn. 29Csp/82/2018 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove 7Co/81/2019.

33. Bolo konštatované, že ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle § 53 ods. 4 písm. I/ Občianskeho zákonníka, ktorá má za následok, že na spotrebiteľa je de facto prenášané dôkazné bremeno v otázke riadneho oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a okolnosťami uzavretia úverovej zmluvy. Práve skryté prenesenie dôkazného bremena má pre spotrebiteľa neprijateľný účinok vo vzťahu k potencióálnemu uplatneniu jeho práva na súde a u iných štátnych orgánov, keďže spotrebiteľ už len v dôsledku predmetnej zmluvnej podmienky môže byť odradený od prípadného podania podnetov alebo návrhov štátnym orgánom. Uvedenými zmluvnými podmienkami sa na spotrebiteľa taktiež neprijateľne prenáša dôkazné bremeno v otázke oboznámenia sa s esenciálnymi informáciami podstatnými pre posúdenie vhodnosti a únosnosti úveru podľa zmluvy v kontexte jeho majetkových pomerov a finančných možností. Je neprijateľné, aby bolo na spotrebiteľa štandardnou zmluvou podmienkou prenášané dôkazné bremeno oboznámenia sa so zmluvnými podmienkami a splnenia si povinností veriteľa zo zákona. Priemerný spotrebiteľ nemusí byť znalý povinností, ktoré veriteľovi zákon ukladá. Na základe uvedeného, preto súd vyhovel žalobe o určenie neprijateľnosti aj uvedenej zmluvnej podmienky.

34. Z obsahu spisu nepochybne vyplýva, že v danom prípade ide o spor zo spotrebiteľskej zmluvy, z ktorej vyplýva konkrétne v článku II. bodu 5 zmluvy, že všetky spory medzi zmluvnými stranami budú rozhodované v súlade s rozhodcovskou doložkou.

35. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (článok 3 Smernice rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách), takže aj v predmetnej veci v celom rozsahu je súdna kontrola neprijateľnosti zmluvných podmienok v časti rozhodcovskej doložky opodstatnená.

36. Aj z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 11.06.2019 pod sp. zn. III.ÚS/438/2018 vyplýva, že pre platnosť rozhodcovskej zmluvnej doložky v spotrebiteľských veciach sa vyžaduje, aby mal spotrebiteľ možnosť vyjadriť s ňou pri uzatváraní zmluvy nesúhlas tak, aby v prípade vyznačenia

nesúhlasu, vzájomné spory v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou bol príslušný prejednať a rozhodnúť všeobecný súd.

37. Vopred pripravená zmluvná podmienka predmetnej zmluve o úvere, ktorú nemožno meniť individuálnym dojednaním svedčí o tom, že žalobkyňa ako spotrebiteľ nemala vôľu, ale ani možnosť si rozhodcovskú doložku dojednať individuálne. Ak má byť rozhodcovská doložka právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo konkrétna voľba znamená. Kritériom pre záver, že nejde o individuálne dojednanú rozhodcovskú doložku je nepochybne forma uzavretej zmluvy, t.j. skutočnosť že žalobkyňa rozhodcovskú doložku zakomponovanú v Zmluve o spotrebiteľskom úvere nemala možnosť odmietnuť. Takúto rozhodcovskú doložku nemožno v žiadnom prípade považovať za individuálne dojednanú, a teda ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku v zmysle ust. § 53 ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka a preto súd žalobe v uvedenej časti vyhovel.

38. Podľa § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

39. Žalobkyňa sa predmetnou žalobou v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. ďalej domáha zaplataenia primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 603,53 EUR.

40. Citované ustanovenie zákona o ochrane spotrebiteľa upravuje právo spotrebiteľa žiadať primerané finančné zadosťučinenie v prípade, ak si na súde úspešne uplatní porušenie svojho práva, a to od toho, kto za toto porušenie práva zodpovedá. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného práva spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany. Hypotéza tejto právnej normy vyžaduje splnenie predpokladov, ktorými sú úspešné uplatnenie porušenia práva alebo povinnosti ustanovených zákonom č. 250/2007 Z. z. alebo osobitnými predpismi a spôsobilosť takéhoto porušenia práv alebo povinnosti privodiť spotrebiteľovi ujmu. Samotná povaha primeraného finančného zadosťučinenia neumožňuje jeho priame vyčíslenie, preto súdu nemusia byť predložené dôkazy o existencii ujmy, ale stačí, ak takáto ujma tu je. Je pritom bez právneho významu, či ujma spotrebiteľovi reálne vznikla, pretože postačuje iba možnosť vzniku takejto ujmy.

41. Inštitút primeraného zadosťučinenia môže na účely ochrany spotrebiteľa naplniť požiadavku účinného odradzujúceho prostriedku ochrany. Tak právna teória, ako aj aplikačná prax spájajú inštitút náhrady škody výlučne so znížením majetku a ušlým ziskom. Náhrada škody ako inštitút súkromného práva v podmienkach SR a konštantnej judikatúry sleduje výlučne reparačnú funkciu. Pre porovnanie sankčná funkcia náhrady škody je taká, ktorej cieľom nie je kompenzovať žalobcu, ale skôr potrestať žalovaného za protiprávne konanie, ktorého sa dopustil vo vzťahu k žalobcovi a ktorým žalobcovi spôsobil škodu a odradiť žalovaného alebo akúkoľvek tretiu osobu od opakovania takéhoto konania v budúcnosti. Sankčná náhrada škody teda trestá a súčasne pôsobí preventívne.

42. Ak práve inštitút relatívnej náhrady nemajetkovej ujmy môže byť prostriedkom ochrany na doplnenie o preventívne účinky pred diskrimináciou, potom v zmysle judikatúry ESD a antidiskriminačných smerníc musia byť sankcie za diskriminačné správanie účinné, primerané a odradzujúce.

43. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalobkyňa ako spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a tiež má právo domáhať sa, aby sa dodávateľ zdržal protiprávneho konania, odstránil protiprávny stav a za podmienky, že si na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti stanovenej zák. č. 250/2007 Z. z., alebo osobitnými

právnymi predpismi má právo aj na primerané finančné zadosťučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom zodpovedá.

44. Vykonaným dokazovaním bolo nesporne preukázané, že žalobkyňa si úspešne v predmetnom konaní voči žalovanému uplatnila porušenie svojich spotrebiteľských práv zo strany žalovaného ako dodávateľa preukázaním, že predmetná Zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru obsahovala viacero neprijateľných zmluvných podmienok, čím nesporne došlo k naplneniu hypotézy na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v zmysle ust. § 3 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z.z. Nárok na primerané finančné zadosťučinenie nie je závislý od okamihu uzatvorenia spotrebiteľskej zmluvy. Pri posudzovaní predmetného nároku je potrebné podrobiť prieskumu a vyhodnotiť, či v danom zmluvnom vzťahu existovala už len hrozba vzniku ujmy. Pre priznanie daného nároku nie je relevantné, či ku vzniku ujmy aj reálne došlo alebo nie. Nato, aby všeobecný súd priznal spotrebiteľovi nárok na primerané finančné zadosťučinenie úplne postačuje len samotná existencia hrozby vzniku ujmy počas účinnosti zák. č. 250/2007 Z.z.

45. Keďže žalovaný preukázateľne porušil práva žalobkyne ako spotrebiteľa, súd považoval samotný nárok žalobkyne na primerané finančné zadosťučinenie za dôvodný, avšak iba čiastočne.

46. S poukazom na všetky okolnosti prípadu súd považoval za primeranú výšku primeraného finančného zadosťučinenia sumu 100 EUR. V porovnaní s inými prípadmi nebolo preukázané, že zo strany žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia vo výške prijatých plnení z neprijateľných zmluvných podmienok a súčasne u žalobkyne nedošlo k priamym vyhrážkam a zastrášaniam zo strany dodávateľa, ktoré by mali vplyv na jej psychiku či rodinný život. Na základe uvedených skutočností, preto primeraná povaha a rozsahu porušenia práv žalobkyne je suma 100 EUR, ktorá zodpovedá svojmu účelu a poskytuje žalobkyňu ako spotrebiteľovi satisfakciu a odradí dodávateľa od porušenia práv spotrebiteľa. Na záver súd pripomína, že inštitút primeraného finančného zadosťučinenia je nárokom, ktorým sa reparuje ujma nemateriálnej povahy a nemôže slúžiť na finančné obohatenie sa žalobkyne, resp. kompenzáciu jej majetkovej škody, ale musí zostať na úrovni a vo funkcii účinného a odradzujúceho prostriedku ochrany (rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 24.05.2017 pod sp. zn. 2Co/137/2016, uznesenie Krajského súdu v Prešove zo dňa 26.06.2018 sp. zn. 9Co/58/2018 a 17Co/17/2018).

47. Pokiaľ žalovaný namietal voči priznaniu finančného zadosťučinenia z dôvodu, že ide o predčasné rozhodnutie majúce za to, že najprv musí byť v jednom súdnom konaní spotrebiteľ úspešný a až následne ako úspešný môže uplatniť si právo na primerané finančné zadosťučinenie, táto námietka je nesprávna a zo žiadneho právneho predpisu nevyplýva, že by malo ísť až o následné konanie. Naopak, pokiaľ žalobkyňa tvrdí, že došlo k porušeniu spotrebiteľského práva, a preto si uplatňuje finančné zadosťučinenie, v prípade úspechu jej toto priznané bude a v prípade nepreukázania tvrdého porušenia, teda neúspechu spotrebiteľa musí byť zákonite aj tento nárok zamietnutý (rozsudok OS Brezno zo dňa 28.3.2018 pod sp. zn. 2Csp/7/2017 v spojení s rozsudkom KS v Banskej Bystrici zo dňa 11.6.2019 pod sp. zn. 14Co/106/2018; obdobne OS Dunajská Streda zo dňa 20.3.2018 pod sp. zn. 16C/30/2017 v spojení s rozsudkom KS v Trnave zo dňa 25.6.2019 pod sp. zn. 9Co/215/2018 a OS Žilina zo dňa 24.9.2015 pod sp. zn. 14C/295/2014 v spojení s rozsudkom KS v Žiline zo dňa 28.6.2016 pod sp. zn. 11Co/471/2015 a rozhodnutie NS SR zo dňa 30.1.2019 pod sp. zn. 6Cdo/127/2017).

48. Podľa § 255 CSP (1) Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.
(2) Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

49. Podľa § 262 CSP (1) o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

(2) O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

(3) Ak súd rozhoduje čiastočným rozsudkom alebo medzitýmym rozsudkom, môže rozhodnúť, že o trovách konania bude rozhodnuté v rozsudku, ktorým rozhodne o všetkých uplatnených procesných nárokoch alebo o celom uplatnenom procesnom nároku.

50. V prípade ak súd prejednáva v spoločnom konaní viacero právnych vecí, považuje sa pre účely rozhodnutia o náhrade trov konania každá z týchto vecí za samostatnú. V takomto prípade treba samostatne posúdiť mieru úspechu a neúspechu účastníkov, ďalej zvážiť, či neúspech nebol len v

nepatrnej časti alebo či rozhodnutie o výške plnenia nezáviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu a to samostatne vo vzťahu ku každej z týchto vecí. Uvedené konania o čiastkových nárokoch majú totiž spoločné iba to, že sa o nich rozhoduje v jednom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 11.10.2012 pod sp. zn. 3MCdo/11/2011).

51. Vo vzťahu k nároku žalobkyne o určenie neprijateľnosti zmluvných podmienok súd I. inštancie o nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP. Žalobkyňa sa v predmetnom konaní domáhala určenia neprijateľnosti 4 zmluvných podmienok, pričom súd žalobe vyhovel v časti o určenie neprijateľnosti troch zmluvných podmienok a žalobu zamietol o určenie neprijateľnosti jednej zmluvnej podmienky. Z uvedeného dôvodu mala žalobkyňa v tejto časti žaloby úspech v 75% sporu a neúspech v 25 % z hodnoty sporu a preto jej patrí náhrada trov konania vo výške percentuálneho rozdielu úspechu a neúspechu v spore, teda v rozsahu 50 %.

52. Vo vzťahu k uplatnenému nároku na určenie primeraného finančného zadostučinenia súd priznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP.

53. Podľa čl. 3 ods. 2 CSP, výklad tohto zákona nesmie protirečiť tomu, čo je v jeho slovách a vetách jasné a nepochybné. Nikto sa však nesmie dovoľávať slov a viet tohto zákona proti ich účelu a zmyslu podľa odseku 1.

54. CSP nemá obdobné ust. § 142 ods. 3 CSP., ktoré sa uplatňovalo ako lex specialis vo vzťahu k ust. § 142 ods. 2 CSP. Na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nová právna úprava už neobsahuje tri špeciálne skutkové podstaty, ale len dve. Na prvom mieste je zásada úspechu a v prípadoch, keď mala strana sporu vo veci úspech len čiastočný, platí pravidlo obsiahnuté v § 255 ods. 2 CSP. Nepatrný neúspech CSP aktuálne nepozná a zohľadňuje teda každý neúspech, a to vrátane neúspechu v časti príslušenstva pohľadávky. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešného žalobcu, ak mu bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ho totiž ad absurdum zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti (str. 906 Komentára k CSP, nakladateľství C. H. BECK).

55. Aj z dôvodovej správy k ust. § 255 CSP vyplýva, že v tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore, ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania, čomu zodpovedá i systematické začlenenie tohto ustanovenia. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu alebo znaleckého posudku. Ako príklad uvádza dôvodová správa náhradu nemajetkovej ujmy v sporoch o ochranu osobnosti. Vhodným riešením potom bude, že žalobca má právo na plnú náhradu trov konania, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, keďže ten sa skúma čo do právneho základu a nie čo do výšky priznaného nároku.

56. Keďže predmetom konania v uvedenej časti bol nárok žalobkyne na zaplatenie primeraného finančného zadostučinenia, ktorého výška závisela od úvahy súdu, bol žalobkyni priznaný nárok na náhradu trov konania ako úspešnej strane sporu čo do právneho základu sporu v plnom rozsahu.

57. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté podľa § 262 CSP po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej s tým, že v časti nároku na náhradu trov konania za priznané primerané finančné zadostučinenie vo výške zodpovedajúcej prisúdenej sume primeraného finančného zadostučinenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 Civilného sporového poriadku, v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 Civilného sporového poriadku rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).